

**En god och nyttig undervisning för alla kristna människor,
inte endast för barn och ungdomar, utan i hög grad även nyttig för de gamla,
sammanställd som frågor och svar.**

Fråga: Vad är du?

Svar: En förnuftig och dödlig människa, en varelse skapad av Gud.

Fråga: Varför har Gud skapat dig?

Svar: För att jag ska lära känna honom, tro på honom och älska honom.

Fråga: Jag hör att du är kristen?

Svar: Ja, jag är kristen.

Fråga: Vad är en kristen?

Svar: Den som har namn efter Kristus, gör hans vilja och tror på honom.

Fråga: Vad tror du om honom?

Svar: Jag tror att han är mig en nådig och barmhärtig Gud, och har tagit mina synder på sig och försonat mig med Gud Fadern, så att mina synder är hans och hans rättfärdighet är min. På denna Kristus ligger hela världens synd, och genom hans rättfärdighet är och blir alla våra synder uttraderade, och denna tron gör mig ren och behaglig för Gud. Endast denna Kristus, hans vilja och lära vill jag följa, för han är sanningen, livet och vägen till himmelriket, likaså vår vishet, vår förlossning, vår helighet, rättfärdighet och salighet, och Gud Fadern har haft sin glädje i honom. Honom ska vi lyssna på och följa. Sätter vi vår tillit och förtröstan till honom, så blir vi frälsta, för han har sagt till oss att den som tror och blir döpt ska bli frälst, och den som inte tror ska bli fördömd. Genom denna klara och rena tro blir alla kristna frälsta.

Fråga: Vad är då gärningarna, bidrar de inte till frälsningen?

Svar: De bidrar inte det minsta till frälsningen; tron måste vara ren och oförfalskad. Men gärningarna är trons frukt, och bevisar tron.

Fråga: Eftersom gärningarna inte gör mig frälst så vill jag inte göra några.

Svar: Inte så, utan vill du vara en kristen så måste du göra goda gärningar, inte för att du därmed ska förtjäna något, utan för att vara din nästa till tjänst genom en kristen kärlek. Detta har Kristus befallt dig när han sa: Detta är mitt bud att ni ska älska varandra såsom jag har älskat er. Nu har han så älskat oss, att han för vår skull har kommit till denna värld, och tjänat oss med ord och gärningar, och allt för intet: han fick inget utav oss, utan han gjorde det endast oss till tjänst genom den kärlek som han hade till oss. På samma sätt måste också vi göra gärningarna vår nästa till tjänst, vilka vi inte kan göra förutom i tron, för utan tron är våra gärningar på inget sätt goda eller behagliga för Gud. När en människa har en rätt tro är det omöjligt att hon inte gör goda gärningar, för ett gott träd bär god frukt. Men där trädet inte är gott, där blir det inte heller god frukt. Av tron blir människan god, och gör sedan god frukt, och det kallar man att fullborda lagen. Det är omöjligt att en rätt tro skulle vara utan goda gärningar, liksom elden aldrig är utan värme. Den som därför säger sig ha tron och inte gör goda gärningar, han ljuger, eftersom han inte har tron.

Fråga: Är det någon skillnad på tro och tro?

Svar: Ja, det finns två slags tro: den ena är en död tro, den andra är en levande tro. En död tro är när man endast tror att Gud är väldig och mäktig, och låter det vara nog. Ja, om man än trodde att

Kristus är född av jungfrun Maria, död, begravnen och uppstånden från de döda och låter det vara nog, så är det en död tro. För sådan tro har också de onda andarna; de tror det och vet det bättre än vi, men det hjälper dem inte, inte heller andra. Den rätta och levande tron är, att man känner den treenige Guden som är Gud Fadern, Gud Sonen och Gud den Helige Ande, att i denna treenighet är tre personer men en Gud i sitt väsen, ja, att vi vet att Gud Fadern av nåd och barmhärtighet har sänt och gett Kristus, sin son, med gudomens makt och kraft så att hans helighet, starkhet och all hans rättfärdighet är vår egen. Vi måste också tro alla hans ord och löften och erkänna och följa det som Gud har befallt oss. Vi ska inte göra vad vi tycker verkar vara gott utan endast det han har befallt oss. Och vi ska inte ta bort något från hans ord och inte heller lägga till något, varken vika av åt höger eller vänster. Härav följer nu att när vi gör gärningar efter vårt eget huvud, då är de inte kristna, eftersom de sker utan tron. Alla sådana gärningar är synd och fariseiska gärningar. Därför måste vi endast lyssna på och lyda Gud i en rätt tro, följa hans vilja och göra endast de gärningar som han har sagt och befallt oss. Har vi nu rätt fattat och gripit om den rätta tron, och känner Guds godhet och mildhet, så är det omöjligt att vi inte älskar honom, utan vi kommer att älska honom över allt.

Fråga: Var visar du att du tror på Gud?

Svar: I att jag älskar honom och håller hans bud.

Fråga: Hur många är Guds bud?

Svar: Tio.

Det första: Du skall inte ha andra gudar vid sidan av mig,

Det andra: Du skall inte missbruka HERRENS, din Guds, namn

Tredje: Tänk på sabbatsdagen, så att du helgar den.

Fjärde: Du skall hedra din far och mor.

Femte: Du skall inte mörda.

Sjätte: Du skall inte begå äktenskapsbrott.

Sjunde: Du skall inte stjäla.

Åttonde: Du skall inte bära falskt vittnesbörd mot din nästa.

Nionde: Du skall inte ha begär till din nästas hustru.

Tionde: Du skall inte ha begär till din nästas ägodelar.

Den som håller dessa bud, han har en rätt tro, för utan tron hålls de inte. Vidare har Gud förbjudit oss att göra oss någon snidad eller skuren avgudabild, eller något liknande, för att tillbe dem. Vi ska tillbe endast Gud, tjäna endast honom och ära endast honom.

Fråga: På vad hänger det att man kan fullgöra Guds bud?

Svar: På två delar, att vi älskar Gud, och att vi älskar vår nästa.

Fråga: Av vad kan man veta att du älskar Gud?

Svar: Av att jag gör hans vilja och älskar min nästa som mig själv.

Fråga: Vad är att älska sin nästa?

Svar: Att man gör mot honom såsom man vill att han ska göra mot en själv, och det man inte vill tåla av honom det gör man inte mot honom.

Fråga: Vari kan man veta att någon älskar Gud?

Svar: Däri att han håller hans bud och gör hans vilja, för Kristus säger: Om någon älskar mig, håller han fast vid mitt ord, men den som inte älskar mig håller inte fast vid mina ord. Då man nu håller fast vid hans ord, får man evigt liv.

Fråga: Vad är evigt liv?

Svar: Att sant känna Gud Fadern och Jesus Kristus som han har utsänt.

Fråga: Varigenom blir vi frälsta?

Svar: Genom tron, hoppet och kärleken från den Helige Ande [Anm.: Genom tron blir och är man frälst, som frälst äger man också hoppet och kärleken tills man når den slutgiltiga frälsningen.].

Fråga: Vem är den Helige Ande?

Svar: Det är Herren Gud som utgår av Fadern och Sonen.

Fråga: Vem är Gud Fadern?

Svar: Det är Herren Gud med en Son som är jämlik honom i gudomen.

Fråga: Vem är Sonen?

Svar: Det är Herren Gud med en Fader.

Fråga: Då hör jag att du har tre gudar?

Svar: Nej, inte tre utan en Gud.

Fråga: Du har ju nämnt tre?

Svar: Ja, det finns tre personer, men i sitt väsen och i gudomen är endast en som är värd allt lov och ära.

Fråga: Hur ärar man Gud?

Svar: Med hjärtat, munnen, och gärningarna.

Fråga: Hur ärar man Gud med hjärtat?

Svar: Genom tron, hoppet, kärleken och goda böjelser.

Fråga: Hur ärar man Gud med munnen?

Svar: Genom bekännelse och åkallan av hans heliga namn i all nöd, som är att endast be om nåd och hjälp av honom genom hans makt, visdom och mildhet och med bön till honom endast.

Fråga: Hur ärar man Gud med gärningarna?

Svar: Genom att man håller hans lag och bud genom bön, givande till de fattiga i Kristi namn och annat sådant.

Fråga: Hur eller vad ber du?

Svar: Det Kristus har lärt mig, såsom Fader vår, som är i himlen osv.

Fråga: Tillber du också annat skapat, förutom endast Gud?

Svar: Nej.

Fråga: Varför inte?

Svar: Gud har förbjudit det. Han säger genom Mose att vi alla ska tillbe en Gud, och ära och vörda endast honom.

Fråga: Vari far kristna människor vilse nuförtiden?

Svar: I tre avseenden: avgudadyrkan, i falsk påhittad andlighet, och i falskt hopp på deras gärningar.

Fråga: Vad är avgudadyrkan?

Svar: Då den ära och värdighet som endast tillhör Gud, med tron, hoppet och kärleken ges åt något skapat, synligt eller osynligt.

Fråga: Tror du också på den eviga jungfrun Maria?

Svar: Jag tror gott om henne, men jag tror inte på henne.

Fråga: Varför?

Svar: För hon är inte min Skapare eller Gud eller Frälsare.

Fråga: Vad tror du om henne då?

Svar: Att hon blev utvald ren, evig jungfru, välsignad av Gud och helgad utöver alla kvinnor och full med nåd, och att hennes livsfrukt är helig, och att hon var ren och obesmittad före hon födde, i födelsen och efter födelsen. Vidare att hon är en ödmjuk jungfru; helig och salig för sin ödmjuka tros skull och att hon är vår Herres Jesu Kristi mor, och att hon sannerligen äger den eviga glädjen och att hon har blivit allt detta endast av Guds nåd. [Anm. Att Maria var jungfru tills hon födde Jesus är en dogm. Om hon förblev jungfru också senare är en öppen fråga.]

Fråga: Vad anser du om helgonen i allmänhet?

Svar: Att de är utvalda genom Guds nåd och har kommit till delaktighet i Herren Jesus Kristus, genom den helige Andes verk och att de inte blivit frälsta genom sina förtjänster utan endast genom tron på Jesus Kristus.

Fråga: Bör man ge helgonen vördnad?

Svar: Ja, den vördnad som tillhör dem.

Fråga: Vad är då den vördnaden?

Svar: Att Gud i dem blir lovad och prisad såsom David säger: Prisa Gud i hans heliga.

Fråga: Hur blir Gud prisad i hans helgedom?

Svar: Det sker då vi tänker på hur helgonen har övat sig i sina liv genom tron, och tänker eller säger: O du milde och barmhärtige Gud, jag lovar, prisar och tackar dig att du har gett denna heliga mannen eller kvinnan din nåd, och har givit honom en sån stark tro att han har tjänat dig efter din vilja på det och det sättet, för det vare dig lov i evighet. Jag ber dig att du likadant vill styrka mig och föröka min tro, så att jag också må tjäna dig efter din vilja. När vi således prisar Gud i helgonen, är det dem en stor glädje. Men att vi ska lova och ära dem speciellt, det vill de inte. De föraktade allt lov och pris då de levde här på jorden, och gav endast Gud äran. Hur mycket mer föraktar de inte nu all mänsklig ära, eftersom de inte ansåg sig vara värda pris eller ära utan gav Gud all äran, honom vilken endast all ära tillhör. De är i så stor ära nära Gud att de inte alls ber om vår ära, och allra minst den ära som tillhör endast Gud. Men att man ärar Gud i dem, och dem i Gud, för att Gud dem så begåvat, det är inte förbjudet utan snarare lämpligt att det sker. Vi ska inte heller efterfölja deras gärningar eller levnadssätt förutom så mycket som vi ser att de har efterföljt Kristus och hans lära.

Fråga: Bör man också buga och böja sig inför deras bild?

Svar: Nej, men hör man namnet Jesus predikas, sjungas eller läsas, då ska man böja sig, inte bara med benen utan framför allt med hjärtat.

Fråga: Vad är falsk påhittad andlighet?

Svar: Falsk påhittad andlighet är det som människor påbjudit eller tagit sig för, men som Gud aldrig har befallt, och som man likväl anses tjäna Gud med, men som Kristus kallar en tom gudstjänst.

Fråga: Vad är den falska förhoppningen på våra gärningar?

Svar: När vi förtröstar på våra goda gärningar och inte anser att vi blir frälsta genom tron på Kristus och att det alltid finns brist med våra gärningar och att vi för den skull alltid är brottsliga och värda straff och har ingen annan utväg än att hålla oss troget till Kristus, tack vare vilken endast vi kommer att bli frälsta, och inte av våra gärningar. För hade det kunnat ske av våra gärningar så hade Kristus dött i onödan för oss.

Dessa nyss nämnda artiklar är alla grundade i den Heliga skrift som man väl kan se noterat i marginalen, var det visas i Skriften, både i Nya och Gamla testamentet. Den som övar sig häri, han ska finna den rätta vägen till den eviga saligheten. Det give Gud Fadern och Sonen och den Helige Ande, som vare välsignad från evighet till evighet, oss alla. Amen. 1526.

(Ur Een sköön nyttugh undervisning..., Olavus Petris samlade skrifter, Bd 1, s. 147-149.
Språkdräkten moderniserad av Mikael Pihlajamaa)